

Keskne volituste, rollide ja pääsuõiguste haldamise süsteem

Kasutuslugude ja prototüübi

kirjeldus

Koostaja: Proud Engineers OÜ

Versioon: 1.0

Kuupäev: 14.12.2021

Sisukord

Sisukord	2
1. Sissejuhatus.....	4
2. Prototüübi ülesehitus	4
2.1 Rollide ülevaate leht.....	4
2.2 Volituste avaleht	5
2.3 Detailvaate modaalaken.....	8
2.4 Üldised soovitusel.....	8
3. Primaarsed kasutuslood	9
3.1 Kasutaja volitab isikut B isiku A suhtes rolliks X (UC01).....	9
3.2 Kasutaja määrab eraisikust esindaja (UC06)	10
3.3 Kasutaja määrab juriidilisest isikust esindaja (UC07)	11
3.4 Kasutaja vaatab tema (või tema esindatava isiku) poolt antud volitusi (UC11)....	11
3.5 Kasutaja vaatab talle (või tema esindatavale isikule) antud volitusi (UC08)	14
3.6 Kasutaja vaatab nimekirja isikutest, keda ta võib esindada (UC14)	16
3.7 Kasutaja vaatab nimekirja isikutest, kellele ta on andnud õiguse end esindada (UC15).....	17
3.8 Kasutaja loobub talle (või tema esindatavale) antud volitusest (UC10).....	19
3.9 Kasutaja eemaldab tema poolt antud volituse (UC12)	20
3.10 (Abstraktne) Kasutaja otsib isikut (UC18)	22
3.11 Kas isikul A on isiku B suhtes roll X? (UC09).....	22
3.12 Teavita rolli muutusest (UC22).....	22
3.13 Uuenda seoste puhvrit (UC23)	22
3.14 Päri info seoste kohta (UC24).....	22
3.15 Uuenda nimeruumi seadeid (UC30)	22
3.16 Kasutaja tuvastatakse (UC38).....	23
3.17 Kasutaja allkirjastab volituse (UC42)	23
3.18 Kasutaja vaatab volituse aluseks olevat dokumenti (UC44).....	24

3.19	Roll aegub (UC45).....	25
4.	Sekundaarsed kasutuslood	25
4.1	Kasutaja muudab volituse kehtivusaega (UC 49)	25
4.2	Kasutaja vaatab soovitusi järgmiste rollide lisamiseks (UC29).....	26
4.3	Kasutaja kopeerib isiku rollid (UC46).....	28
4.4	Kasutaja otsib volituste nimekirjast või filtreerib volituste nimekirja (UC50).....	29
4.5	Kasutaja loobub kõigist talle antud volitustest (UC48)	30
4.6	Kasutaja eemaldab kõik teda esindava isiku volitused (UC16).....	31
4.7	Kasutaja muudab kontaktandmeid (UC41).....	33
4.8	Kasutaja teavitamine (UC13).....	33
4.9	Arvuta tuletatud rollid (UC20).....	34
4.10	Lisa pääsuvalduse seos masinliidese kaudu (UC27).....	34
4.11	Arvuta soovitused (UC28)	34
4.12	Eemalda pääsuvalduse seos masinliidese kaudu (UC33).....	34
4.13	Kasutaja lisab volituse läbi OAuth voo (UC36)	34
4.14	Reageeri TõRi muutusele (UC37)	35

1. Sissejuhatus

Dokumendis on kirjeldatud keske pääsuholduse funktsionaalsust läbi kasutuslugude. Kasutuslood jagunevad kaheks: primaarsed kasutuslood, ilma milleta ei ole võimalik süsteemi funktsiooni täita ning sekundaarsed, mis realiseerivad toetavaid või kasutajate konkreetseid vajadusi rahuldavaid nõudeid.

Vaata lisaks:

Prototüüp: brauseris vaadeldav (ZIP)

Prototüübi kood (ZIP)

Peamiste kasutuslugude visualiseerimiseks on projekti käigus loodud prototüüp. Allpool on kirjeldatud prototüübi ülesehitust ning toodud ekraanivaated, mis on kohandatud sobivaks nii arvuti kui mobiilsete seadmete ekraanile. Prototüübis teostatud lahenduse kasutajamugavuse hindamiseks läbi viidud kasutajatestimine tuvastas, et kasutajad peavad prototüübis esitatud lahendusi lihtsalt või väga lihtsalt kasutatavaks. Testimise käigus tuvastatud leidude põhjal on prototüüpi juba ka täiendatud.

2. Prototüübi ülesehitus

Keske pääsuholduse lahenduse prototüüp koosneb:

- 1) **rollide ülevaate lehest**, kus on toodud loetelu kõikidest rollidest, mida pääsuholduse lahenduse kaudu anda saab;
- 2) **volituste avalehest**, kus on toodud ülevaade konkreetse isiku volitustest (nii talle antud kui ka tema poolt teistele antud volitused), ning
- 3) **detailvaate modaalaknast**, kus on toodud ühe esindaja või esindatava volituste ülevaade suhtes isikuga ning kus toimub volituste haldamine.

Prototüüp on üles ehitatud põhimõttel, et see asub eesti.ee veebirakenduse sees ja seetõttu järgib uue eesti.ee disainipõhimõtteid.

2.1 Rollide ülevaate leht

Rollide ülevaate lehel kuvatakse kasutajale nimekiri kõikidest rollidest, mida keske pääsuholduse lahenduse kaudu on võimalik anda. Nimekirjas on toodud rolli kategooria, rolli nimetus ja rolli lühiselgitus. Rollide kategooriad (siin ja mujal dokumentides ka nimeruumid) ja nimed ning nende kirjeldused on lahenduse edukuse seisukohast kriitilise

tähtsusega. Ka prototüübi testimine näitas, et testijate kasutuskogemust mõjutas oluliselt see, kui selge ja arusaadav oli testijale rolli sisu ning see, mis õigused roll annab ja mida ei anna. Kasutajate kõhkluste maandamiseks peavad nimed ja kirjeldused olema selged ning pigem põhjalikud ja detailsed.

Avaleht / Volitused / Rollide ülevaade

Rollide ülevaade

Kategooria	Nimetus	Kirjeldus
Ettevõtlus	Juhatuse liige	Ettevõtte seaduslik esindaja, kes juhib ja esindab ettevõtet ning saab ettevõtte nimel teha tehinguid
Ettevõtlus	Ettevõtte esindaja	Ettevõtte allkirjaõiguslik esindaja, kes ei ole juhatuse liige ning kellel on õigus ettevõtte nimel teha pakkumisi, allkirjastada lepinguid jms
Ettevõtlus	Andmete edastaja	Ettevõtlusega seotud deklaratsioonide, aruannete ja andmete esitamise õigus Äriregistrile, Statistikaametile, Eesti Pangale, Keskkonnaametile

2.2 Volituste avaleht

Alljärgnevalt on toodud volituste avalehe ülesehitus ja peamiste komponentide kirjeldus.

The screenshot displays the 'Volitused' (Licenses) page. The main content area shows a table of licenses for 'Punased Õhupallid' (EE12345678). The table has columns for 'NIMI' (Name), 'MINU ROLL' (My Role), and 'KEEL' (Language). The first row shows 'Mari Maasikas' with the role 'Punased Õhupallid OÜ' and language 'et'. Below the table, there are buttons for 'Lisa uus volitus' (Add new license) and 'Ava otsing' (Open search). A right-hand panel provides details for selected licenses, including names like 'Mari Maasikas' and 'Jüri Vaarikas', their roles, and the company 'Muuda Kopeeri Eemalda'. Numbered callouts (1-9) highlight specific UI elements: 1. Search bar, 2. Filter button, 3. Help text, 4. License list header, 5. 'Add new license' button, 6. Search button, 7. License card, 8. Role dropdown, 9. Company dropdown.

① Kasutaja näeb enda poolt valitud isikut, kelle volitused (nii esindajad ning kui ka esindatavad) on avalehel kuvatud.

② Kasutajale on nähtav püsilink („Milliseid rolle saan määrata?“), millele vajutades avaneb rollide ülevaate leht.

③ Sissejuhatav blokk, mis kirjeldab lühidalt, mis on antud lehe eesmärk ning mis seal teha saab, samuti sisaldab linki rollide ülevaate lehele (vt ka punkt 2.1). Sissejuhatav blokk on eriti oluline teenuse käivitamisel, andmaks uutele kasutajatele rohkem infot, mis keskkonnaga tegu on ja mida see teha võimaldab. Hiljem, kui teenus on kasutajatele juba tuttav, võib puhtama kuva ja vähema infomüra huvides kaaluda bloki eemaldamist nii, et kasutajatele jääb üksnes eelmises punktis nimetatud püsilink.

④ Volituste avalehel on volitused kuvatud kahes alajaotuses (*tabis*):

Juriidilise isiku vaate puhul

- 1) Ettevõtte esindajad ja volitatud isikud
- 2) Ettevõttele antud volitused

Eraisiku vaate puhul, kui vaatajaks on kasutaja ise:

- 1) Mulle antud volitused
- 2) Minu esindajad

Eraisiku vaate puhul, kui kasutaja esindab teist eraisikut (nt last):

- 1) Esindajad
- 2) Antud volitused (kui detailanalüüsi käigus valideeritakse, et sellist olukorda ei saa eksisteerida, siis seda alajaotust ei kuvata üldse)

Alajaotuste kuvamise järjekord sõltub sellest, kumb jaotus antud isikule asjakohasem on. Esimene alajaotus on lehele jõudes vaikimisi avatud. Nt juriidiliste isikute puhul on ettevõtte esindajad ja volitatud isikud tõenäoliselt rohkem kasutatud alajaotus kui ettevõttele antud volitused, seega peaks see olema kuvatud esimesena ning vaikimisi avatud. Eraisiku puhul, kus kasutajaks on eraisik ise, on otstarbekas kuvada vastupidist järjekorda.

- 5 Uue volituse lisamise nupp (vt kasutuslugu UC01)
- 6 Otsingu nupp, mille alt avaneb võimalus nimekirjas olevaid isikuid otsida ja/või filtreerida (vt kasutuslugu UC50).

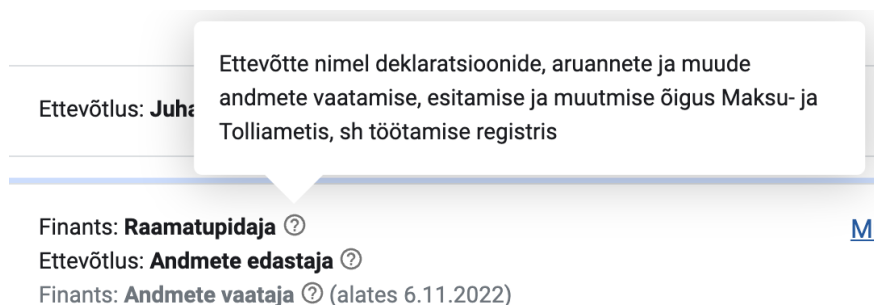
- 7 Ühe isiku kirje.
Sisaldab järgmiseid elemente:
- 1) Isiku nimi ja isikukood / registrikood
  - 2) Volitus koos rolli nimega. Siin on kuvatud kehtivad volitused ja tulevikus kehtima hakkavad volitused koos kehtivuse alguskuupäevaga. Tulevikus kehtima hakkavad volitused on visuaalselt eristatud.
  - 3) Tegevusnupud (vt ka punkti 9 siin peatükis)

Isiku kirjele vajutamine avab detailvaate modaalakna, kus on toodud kõik valitud isiku rollid esindatavana (UC08) või esindajana (UC11).

Isikute kirjetel on lehel kindel järjekord - nimekirjas esimene kirje on kasutaja ise, siis tulevad eraisikud tähestikulises järjekorras ning seejärel juriidilised isikud tähestikulises järjekorras,

- 8 Rolli inimloetav nimi
Rolli nimi koosneb kahest osast: nimeruum ja rolli nimetus. Vt ka Tulevikulahenduse visioon.

Rolli nime kõrval on ikoon, millele kursorit viies kuvatakse hõljuvas aknas (*tooltip*'is) rolli lühiselgitus.

Ettevõtte nimel deklaratsioonide, aruannete ja muude andmete vaatamise, esitamise ja muutmise õigus Maksu- ja Tolliametis, sh töötamise registris

Finants: Raamatupidaja ⓘ [ML](#)

Ettevõtte nimel deklaratsioonide, aruannete ja muude andmete vaatamise, esitamise ja muutmise õigus Maksu- ja Tolliametis, sh töötamise registris

Finants: Andmete edastaja ⓘ

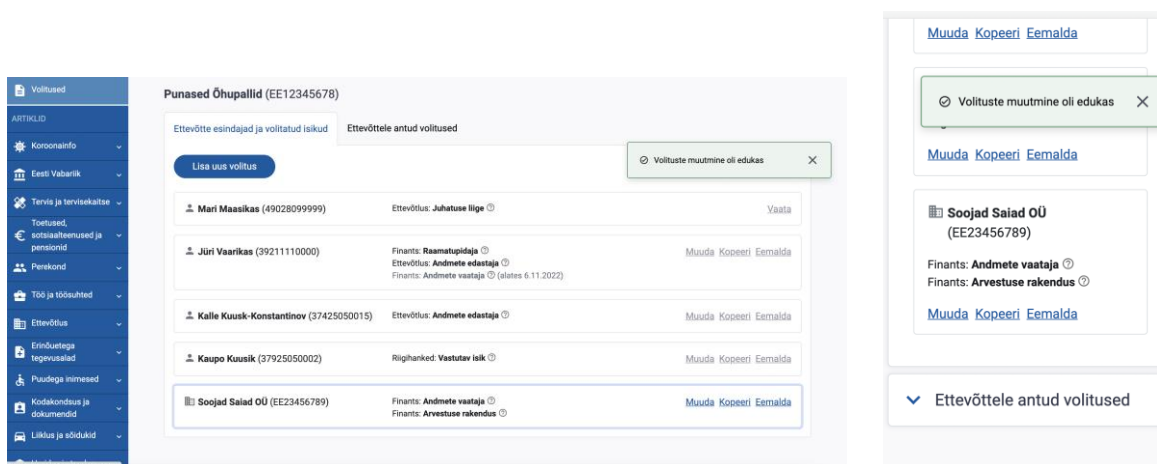
Finants: Andmete vaataja ⓘ (alates 6.11.2022)

- 9 Tegevusnupud
Tegevusnupud võivad olla nt järgmised: „Muuda“, „Kopeeri“, „Eemalda“, „Volita edasi“, „Loobu“. Kasutajale kuvatakse üksnes neid tegevusnuppe, mis on

relevantsed vastavalt konkreetse kasutaja / volituse ärireeglitele. Nt „Volita edasi“ nupp on kuvatud üksnes siis, kui volituse andmisega on valitud roll, mille parameetrites on määratud, et antud esindusõigust on esindajal õigus edasi anda.

Prototüübis on *desktop*-vaates disainitud lingid normaalolekus vähem silmatorkavalt halliks ning siis, kui kasutaja liigub hiirega konkreetse isiku kirje peale, muutuvad lingid siniseks.

Volituste lisamisel, eemaldamisel, muutmisel jne kuvatakse peale toimingu õnnestumist volituste avalehele vastav infoteade.

2.3 Detailvaate modaalaken

Detailvaate modaalaken on vaade, kus kasutaja saab volitustest detailsemat ülevaadet (lisaks avavaates kuvatule ka info volituse kehtivusaja kohta) ning volitusi hallata (teha volituses muudatusi, volitust kopeerida, eemaldada, anda volitust edasi, volitusest loobuda).

Detailvaate modaalaknasse saab volituste avalehelt kas isiku kirjele või mõnele tegevusnupule vajutades.

2.4 Üldised soovitus

- Pääsuvalduse prototüübis on tegevusnupud sõnastatud **sina-vormis ja käskivas kõneviisis**. Soovitame lihtsuse, konkreetsuse ja järjepidevuse huvides hoida tegevusnupud nii pääsuvalduse lahenduses kui ka kogu eesti.ee veebirakenduses

läbivalt samas vormis ja kõneviisis. Hetkel on kasutusel mitmeid erinevaid lahendusi - „Sulgen“, „Lugege lisaks“ ja „Vaata kõiki“.

3. Primaarsed kasutuslood

3.1 Kasutaja volitab isikut B isiku A suhtes rolliks X (UC01)

Vajutades volituste avalehel nupule „Lisa uus volitus“ avaneb detailvaate modaalaken, kus kasutaja saab:

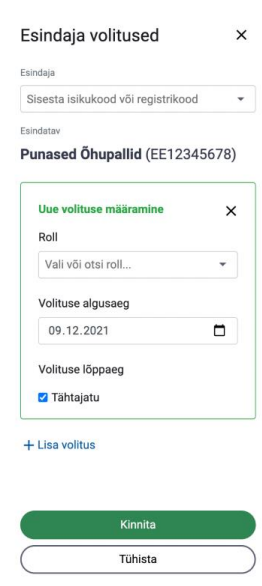
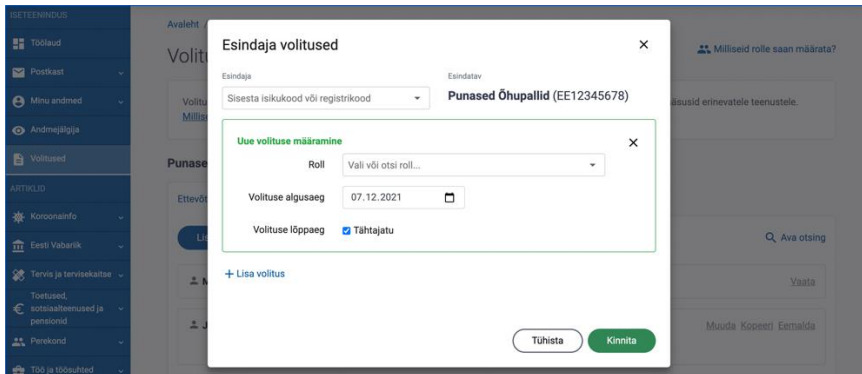
- 1) sisestada esindaja, kellele soovitakse volitus anda (vt ka kasutuslood UC06 või UC07);
- 2) valida esindajale roll;
- 3) määrata volituse kehtivusaeg (volituse alguskuupäev ning kas lõpptähtaeg või tähtajatu volitus). Vaikimisi on kasutajale pakutud tähtajatu volitus.

Avanevas rippmenüüs on kasutajale kuvatud kõik rollid, mida kasutajal on reaalselt võimalik anda (st. tema rolli valitud isiku suhtes võimaldab rolli lisada). Rollide nimekiri on liigendatud numeruumide kaupa; iga rolli kohta on kuvatud nii rolli nimi kui ka rolli lühiselgitus (vt pilti *Detailvaate rollivaliku rippmenüü*). Kasutaja saab rollivaliku rippmenüüd kitsendada kasutades rollivaliku välja kui otsinguvälja. Otsingu puhul otsitakse vastet nii rolli nimest, numeruumi nimest kui ka rolli lühikirjeldusest. Tulemustes indikeeritakse kasutajale otsingule vastav koht tekstis.

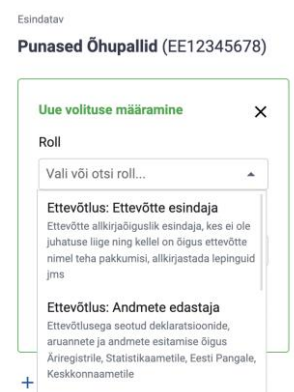
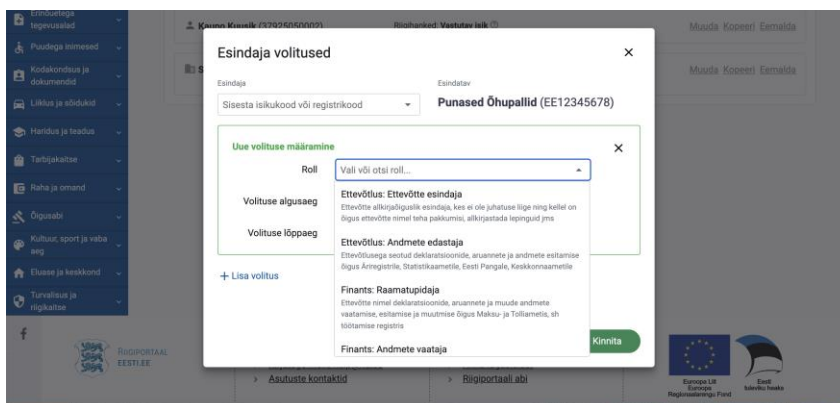
Samast modaalaknast saab kasutaja lisada mitut volitust korraga ning kinnitada need ühe toiminguna. Rolli parameetrites on määratud, kas volituse lisamine, muutmise ja eemaldamine on võimalik teha lihtsa kinnitusega või vajab see digiallkirja. Kui kasutaja lisab mitu rolli ning rolli seadete kohaselt on vähemalt ühte neist vaja kinnitada digiallkirjaga, siis kinnitatakse lihtsuse huvides kõik lisatavad rollid digiallkirjaga (UC42).

Prototüüp

Detailvaate modaalaken avatuna

Detailvaate rollivaliku rippmenüü

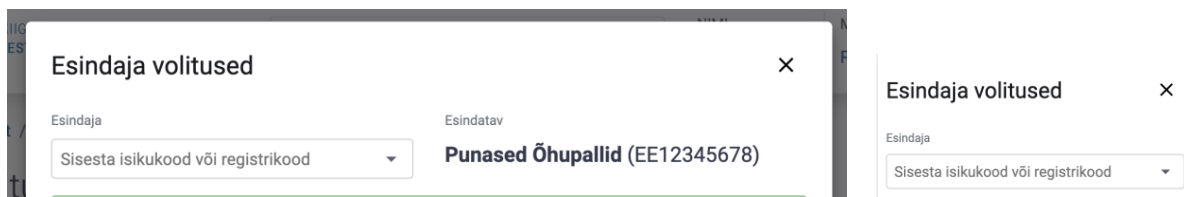

3.2 Kasutaja määrab eraisikust esindaja (UC06)

Uue volituse määramise modaalknases peab kasutaja valima esindaja. Sama väli võimaldab sisestada nii eraisiku isikukoodi kui ka juriidilise isiku registrikoodi. Eraisikust esindaja valimiseks peab kasutaja sisestama isikukoodi **tervikuna** (osaline isikukoodi sisestus annab veateate). Lahendus ei luba väljal otsingut (st pakkuda vasteid isikukoodi osalisel sisestamisel). Selle eesmärk on takistada andmebaasi kopeerimist otsingu kaudu või muud isikute privaatsuse riivet.

Prototüüp

Esindaja isikukoodi sisestamise väli

3.3 Kasutaja määrab juriidilisest isikust esindaja (UC07)

Kasutuslooo sisu

Uue volituse määramise modaalaknas peab kasutaja valima esindaja. Sama väli võimaldab sisestada nii eraisiku isikukoodi kui ka juriidilise isiku registrikoodi. Juriidilisest isikust esindaja valimiseks peab kasutaja sisestama registrikoodi **tervikuna** (osaline registrikoodi sisestus annab veateate). Lahendus ei luba väljal otsingut (st pakkuda vasteid registrikoodi osalisel sisestamisel). Selle eesmärk on takistada andmebaasi kopeerimist otsingu kaudu või muud isikute privaatsuse riivet.

Prototüüp

Esindaja registrikoodi sisestamise väli

3.4 Kasutaja vaatab tema (või tema esindatava isiku) poolt antud volitusi (UC11)

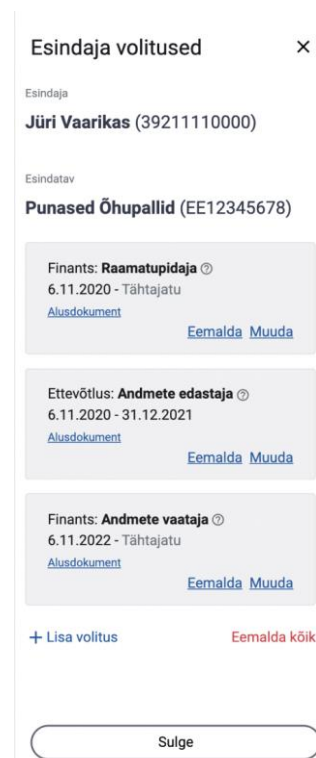
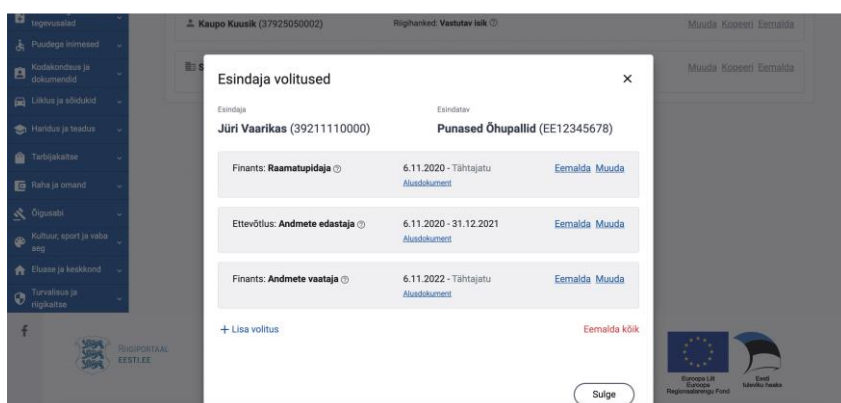
Kasutajale kuvatakse volituse detailvaate modaalaknas nimekiri tema või tema esindatava isiku poolt antud volitustest konkreetsele isikule. Iga volituse juures on näha:

- 1) Kellele volitus antud on (esindaja);
- 2) Rolli inimloetav nimi (nt Finants: raamatupidaja);
- 3) Icoon, millele kursorit viies kuvatakse hõljuvas aknas (*tooltip*'is) rolli lühiselgitus;
- 4) Volituse kehtivuse algus- ja lõpukuupäev (või mäрге, et volitus on tähtajatu)

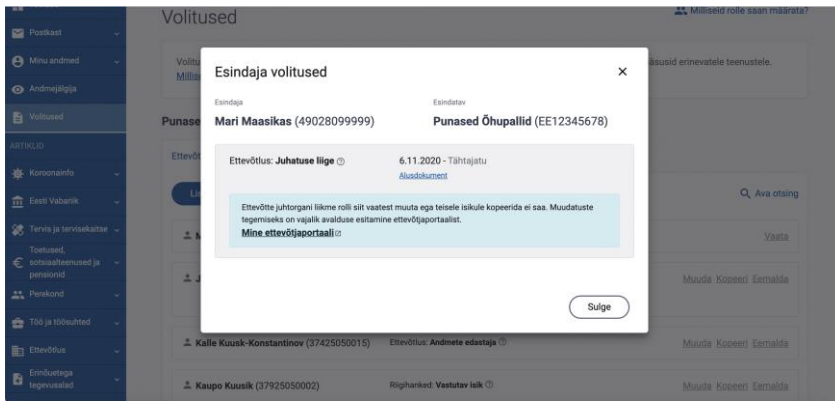
- 5) Volituse aluseks olev dokument (allalaetav elektrooniliselt allkirjastatud volituse dokument, mis võib-olla ka inim- ja masinloetavat dokumenti sisaldav standardne ASiC konteiner või x-tee päring koos kõigi allkirjadega).
- 6) Tegevusnupud:
  - a. „Eemalda“, millega saab isikule antud volituse eemaldada (UC12);
  - b. „Muuda“, mis võimaldab teha muudatusi volituse kehtivusajas (UC49);
- 7) Juhul, kui volitust ei saa muuta ega eemaldada pääsuahalduse lahenduses (nt juhatuse liikme roll), kuvatakse kasutajale tegevusnuppude asemel infoteade koos viitega keskkonnale, kus kasutaja muudatusi või eemaldamist teha saab (vt pilte allpool).
- 8) Nimekirja all on võimalus kõik volitused korruga eemaldada (UC16), samuti uue volituse lisamise võimalus (käivitab kasutusloo UC01)

Prototüüp

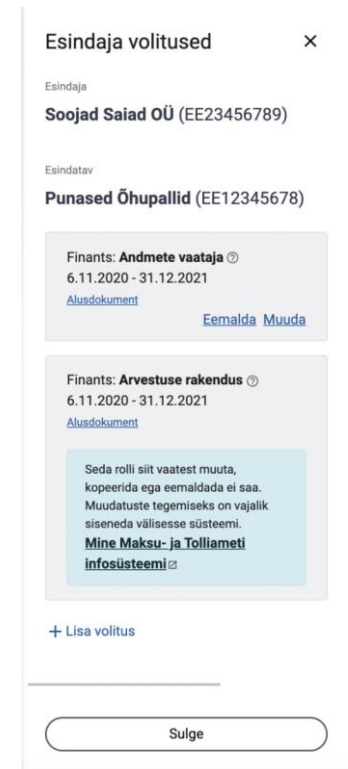
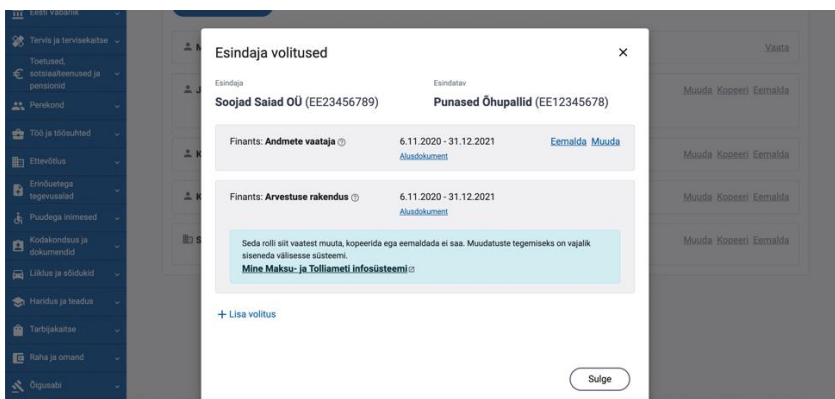
Esindajale antud volitused

Esindajale on antud volitus, mida pääsuahalduse lahenduses muuta ega eemaldada ei saa

Esindajale on antud teiste volituste seas üks volitus, mida pääsuhalduse lahenduses muuta ega eemaldada ei saa

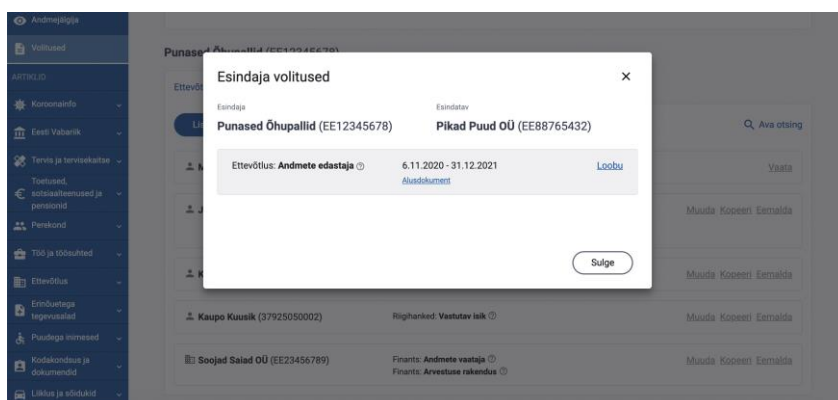
3.5 Kasutaja vaatab talle (või tema esindatavale isikule) antud volitusi (UC08)

Kasutajale kuvatakse volituste detailvaate modaalaknas nimekiri konkreetse isiku poolt talle (või tema esindatavale isikule) antud volitustest. Iga volituse juures on näha:

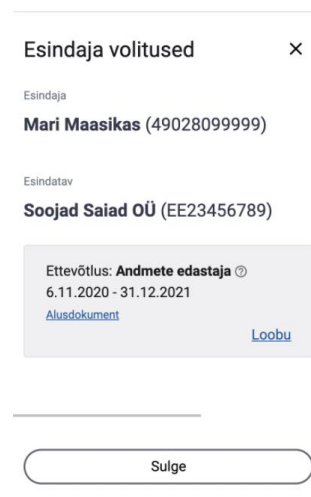
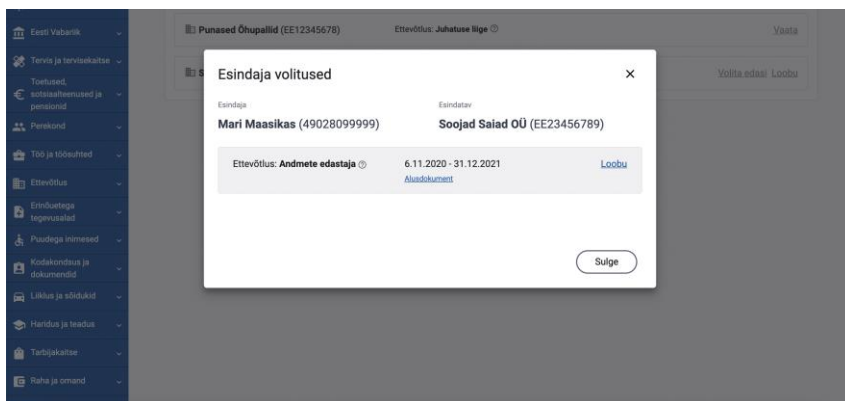
- 1) Kelle poolt volitus antud on (esindatav);
- 2) Rolli inimloetav nimi;
- 3) Icoon, millele kursorit viies kuvatakse hõljuvas aknas (*tooltip*'is) rolli lühiselgitus;
- 4) Volituse kehtivuse algus- ja lõpukuupäev
- 5) Tegevusnupp „Loobu“ (UC10), millega kasutaja saab volitusest loobuda.
- 6) Juhul, kui volitust ei saa eemaldada pääsuhalduse lahenduses (nt juhatuse liikme roll), kuvatakse kasutajale tegevusnupu „Loobu“ asemel infoteade koos viitega keskkonnale, kus kasutaja muudatusi teha saab (vt pilti allpool).
- 7) Juhul, kui volitusi on antud rohkem kui üks, on nimekirja all võimalus loobuda kõikidest antud volitustest korraga (UC48).

Prototüüp

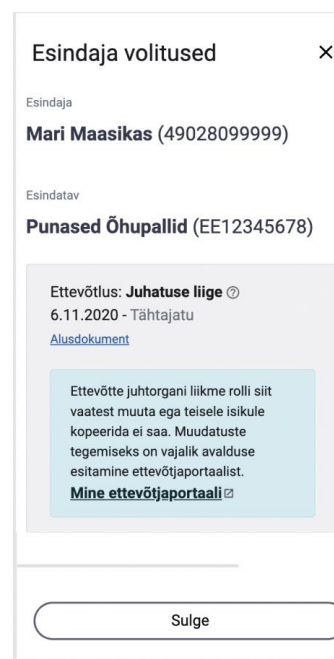
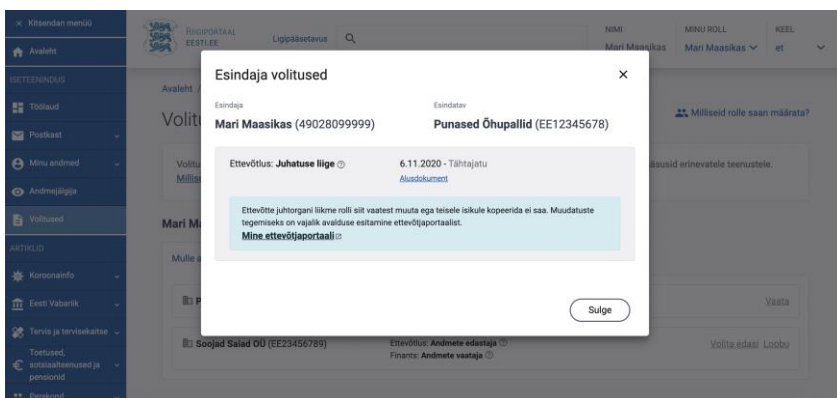
Juriidilise isiku vaade

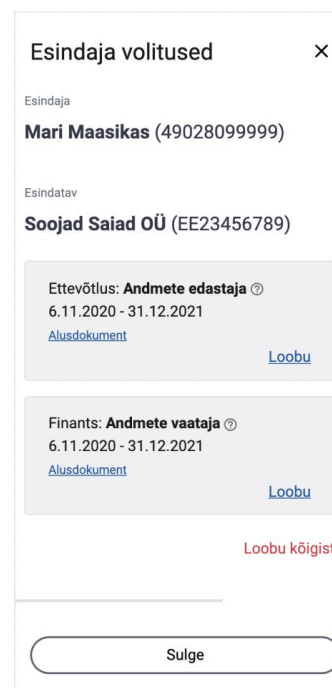
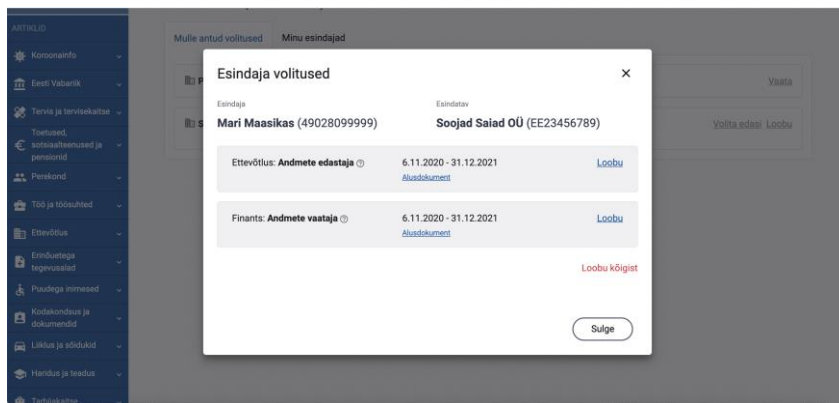
Eraisiku vaade

Eraisiku vaade (juhatuse liige):

Eraisiku vaade (koos „Loobu kõigist“ nupuga):

3.6 Kasutaja vaatab nimekirja isikutest, keda ta võib esindada (UC14)

Kasutajale kuvatakse nimekiri tema poolt esindatavate isikutega koos talle antud volituse ja rolli nimetusega.

Iga isiku kirjel on tegevusnupud, mis vastavale isikule kohalduvad:

- 1) „Volita edasi“, millega avaneb võimalus edasi volitamiseks (käivitub uue volituse lisamine UC01);
- 2) „Loobu“ (UC10), millega kasutaja saab volitusest loobuda;
- 3) „Vaata“ juhul, kui volitusest ei saa loobuda pääsuahalduse lahenduses (nt juhatuse liikme roll), sel juhul kuvatakse kasutajale avanenud detailvaate modaalaknas infoteade koos viitega keskkonnale, kus kasutaja muudatusi või eemaldamist teha saab

Isikule vajutades avaneb detailvaate modaalaken, kus on toodud kõik konkreetse isiku poolt valitud isikule antud volitused (UC08).

Prototüüp

Juriidilise isiku vaade

Punased Õhupallid (EE12345678)

Ettevõtte esindajad ja volitatud isikud   Ettevõttele antud volitused

Pikad Puud OÜ (EE88765432)	Ettevõtlus: Andmete edastaja ⓘ	Volita edasi Loobu
-----------------------------------	---------------------------------------	--

Punased Õhupallid (EE12345678)

▼ Ettevõtte esindajad ja volitatud isikud

▲ Ettevõttele antud volitused

Pikad Puud OÜ (EE88765432)	Ettevõtlus: Andmete edastaja ⓘ	Volita edasi Loobu
-----------------------------------	---------------------------------------	--

Eraisiku vaade

Mari Maasikas (49028099999)

Mulle antud volitused   Minu esindajad

Punased Õhupallid (EE12345678)	Ettevõtlus: Juhatusel liige ⓘ	Vaata
Soojad Saiad OÜ (EE23456789)	Ettevõtlus: Andmete edastaja ⓘ	Volita edasi Loobu

Mari Maasikas (49028099999)

▲ Mulle antud volitused

Punased Õhupallid (EE12345678)	Ettevõtlus: Juhatusel liige ⓘ	Vaata
Soojad Saiad OÜ (EE23456789)	Ettevõtlus: Andmete edastaja ⓘ Finants: Andmete vaataja ⓘ	Volita edasi Loobu

3.7 Kasutaja vaatab nimekirja isikutest, kellele ta on andnud õiguse end esindada (UC15)

Kasutajale kuvatakse nimekiri kõigist konkreetset isikut (A) esindavatest isikutest (ehk isikutest, kellel on A suhtes mingi roll). Isikute kirjetel on lehel kindel järjekord - nimekirjas esimene kirje on kasutaja ise, siis tulevad eraisikud tähestikulises järjekorras ning seejärel juriidilised isikud tähestikulises järjekorras.

Isikule vajutades avaneb detailvaate modaalaken, kus on toodud kõik isiku rollid A suhtes (UC11). Nimekiri on liigendatud nimeruumide kaupa, tähestikulises järjekorras.

Iga isiku kirjel on tegevusnupud, mis vastavale isikule kohalduvad:

- 1) „Muuda“, mis võimaldab teha muudatusi volituse kehtivusaajaks (UC49);
- 2) „Kopeeri“, millega saab algatada valitud isiku rollide kopeerimist teisele isikule. Avanevas detailvaate modaalaknas on seepeale antud isiku rollid eeltäidetud ning kasutaja peab sisestama selle isiku isikukoodi või registrikoodi, kellele soovitakse rolle kopeerida (UC46);

- 3) „Eemalda”, millega märgitakse avanevas detailvaate modaalaknas kõik isikule antud volitused eemaldamiseks (UC16);
- 4) „Vaata” juhul, kui volitust ei saa muuta ega eemaldada pääsuhalduse lahenduses (nt juhatuse liikme roll). Sel juhul kuvatakse kasutajale avanenud detailvaate modaalaknas infoteade koos viitega keskkonnale, kus kasutaja muudatusi või eemaldamist teha saab.

Juhul, kui ühtegi kasutajal ei ole ühtegi esindajat, kuvatakse selle kohta infotekst koos tegevusnupuga „Lisa uus volitus” (vt pilti allpool).

Prototüüp

Juriidilise isiku vaade

Punased Õhupallid (EE12345678)

Ettevõtte esindajad ja volitatud isikud   Ettevõttele antud volitused

[Lisa uus volitus](#)   [Ava otsing](#)

Mari Maasikas (49028099999)	Ettevõtlus: Juhatus liige	Vaata
Jüri Vaarikas (39211110000)	Finants: Raamatupidaja Ettevõtlus: Andmete edastaja Finants: Andmete vaataja (alates 6.11.2022)	Muuda Kopeeri Eemalda
Kalle Kuusk-Konstantinov (37425050015)	Ettevõtlus: Andmete edastaja	Muuda Kopeeri Eemalda
Kaupo Kuusik (37925050002)	Riigihanked: Vastutav isik	Muuda Kopeeri Eemalda
Soojad Saiad OÜ (EE23456789)	Finants: Andmete vaataja	Muuda Kopeeri Eemalda

Punased Õhupallid (EE12345678)

Ettevõtte esindajad ja volitatud isikud

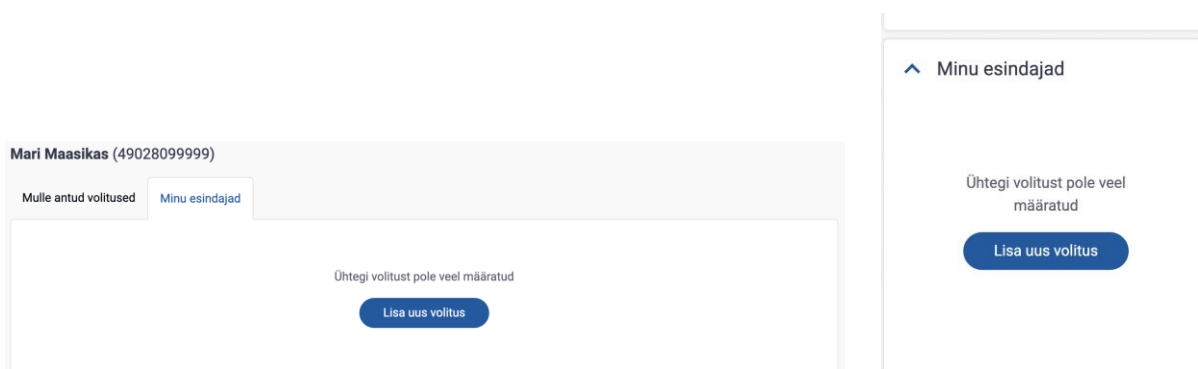
[Lisa uus volitus](#)

[Ava otsing](#)

Mari Maasikas (49028099999)	Ettevõtlus: Juhatus liige	Vaata
Jüri Vaarikas (39211110000)	Finants: Raamatupidaja Ettevõtlus: Andmete edastaja Finants: Andmete vaataja (alates 6.11.2022)	Muuda Kopeeri Eemalda
Kalle Kuusk-Konstantinov (37425050015)	Ettevõtlus: Andmete edastaja	Muuda Kopeeri Eemalda
Kaupo Kuusik (37925050002)	Riigihanked: Vastutav isik	Muuda Kopeeri Eemalda
Soojad Saiad OÜ (EE23456789)	Finants: Andmete vaataja Finants: Arvestuse rakendus	Muuda Kopeeri Eemalda

Ettevõttele antud volitused

Eraisiku vaade (näide, kui ühtegi volitust ei ole)

3.8 Kasutaja loobub talle (või tema esindatavale) antud volitusest (UC10)

Kasutaja eemaldab valitud seose enda ja mõne teise isiku vahel. Selleks vajutab kasutaja volituste avalehel vastava isiku kaardil „Loobu“ ja avanevas detailvaates on isiku volitus märgitud eemaldamisele. Kasutaja peab volitusest loobumise kinnitama. Juhul, kui volitusi on antud rohkem kui üks, siis on kõik volitused märgitud eemaldamisele (vt ka UC48).

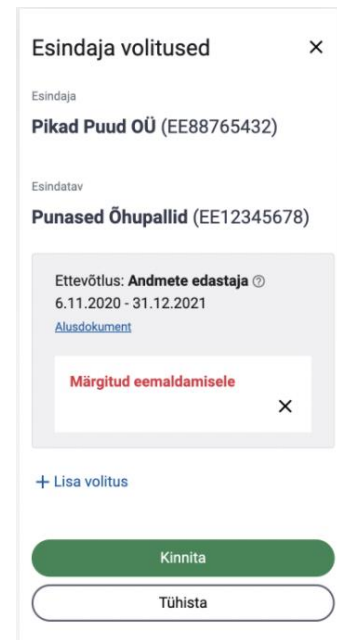
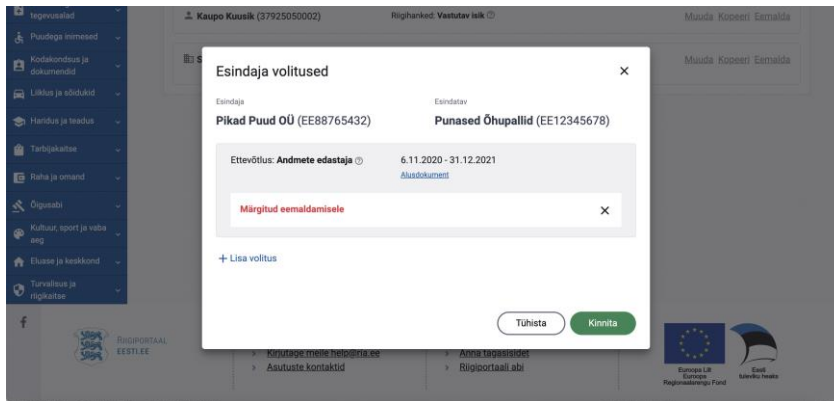
Seose loonud isikut teavitatakse toimunust (kui UC13 on realiseeritud).

Prototüüp

Tegevusnupp „Loobu“ volituste avalehel

Detailvaates on volitus märgitud eemaldamisele

3.9 Kasutaja eemaldab tema poolt antud volituse (UC12)

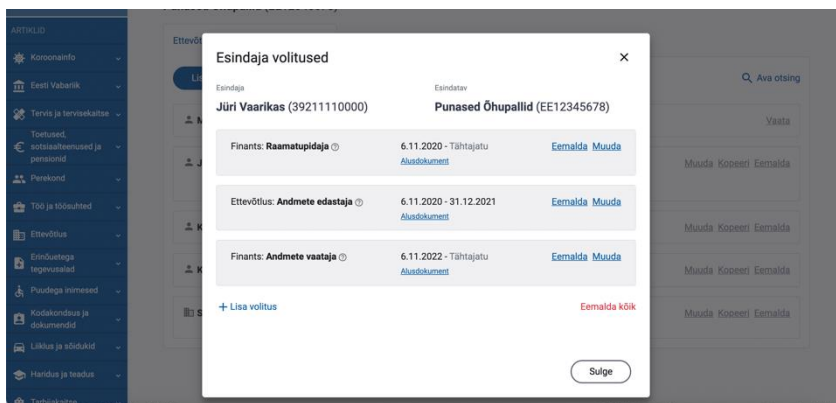
Kas kasutaja valikul või osana kõigi seoste eemaldamisest (UC16) eemaldatakse konkreetne seos isikute vahel.

Kasutajal on volituse eemaldamiseks kaks võimalust:

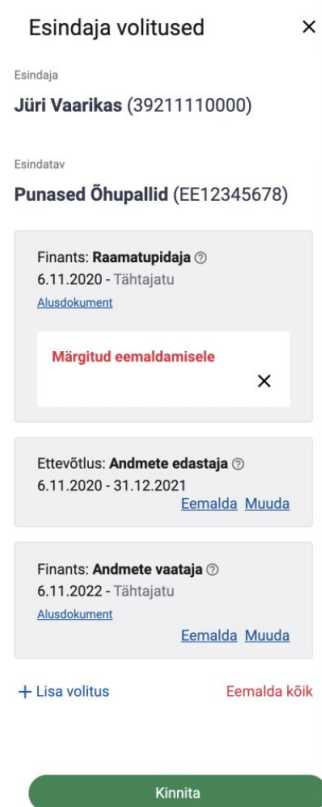
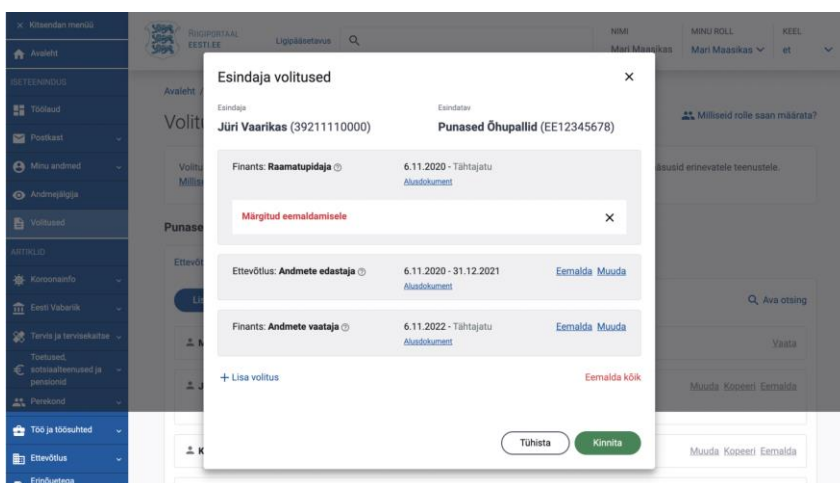
- 1) Kasutaja vajutab volituste avalehel vastava isiku kaardil „Eemalda“ ja avanevas detailvaates on isiku volitus märgitud eemaldamisele. Kasutaja peab volituse eemaldamise kinnitama.
- 2) Kasutaja vajutab volituste avalehel vastava isiku kaardil „Muuda“ ja avanevas detailvaates „Eemalda“, millega märgitakse volitus eemaldamiseks.

Prototüüp

Tegevusnupp „Eemalda“ detailvaates

Volitus on märgitud eemaldamisele

3.10 (Abstraktne) Kasutaja otsib isikut (UC18)

Kasutaja otsib kas era- või juriidilist isikut. Kedagi teist peale nende kahe otsida ei saa. Otsingule rakenduvad piirangud (näiteks tagastatud kirjete hulk), mis on mõeldud takistamiseks andmebaasi kopeerimist otsingu kaudu või muud isikute privaatsuse riivet. Otsing annab tulemuseks nimekirja, kust valides käivitub kasutuslugu UC01.

3.11 Kas isikul A on isiku B suhtes roll X? (UC09)

Süsteem vastab masinliidese kaudu saabunud päringule, kas isikul A on isiku B suhtes antud ajahetkel roll X. Kui küsimusele vastata ei õnnestu (kas tehniliste või loogiliste probleemide tõttu), rakendub nõue süsteemi ohutust tõrkumisest.

Kasutuslool puudub lõppkasutaja kasutajaliides.

3.12 Teavita rolli muutusest (UC22)

Allikregister teavitab süsteemi muutusest tema poolt hallatavates rollides. Käivitub kasutuslugu UC23.

Kasutuslool puudub lõppkasutaja kasutajaliides.

3.13 Uuenda seoste puhvrit (UC23)

Uuendatakse süsteemi poolt hoitavat seoste puhvrit.

Kasutuslool puudub lõppkasutaja kasutajaliides.

3.14 Päri info seoste kohta (UC24)

Taimeri poolt käivituna pärib süsteem allikregistristest infot nende poolt hallatavate rollide kohta. Käivitub kasutuslugu UC23.

Kasutuslool puudub lõppkasutaja kasutajaliides.

3.15 Uuenda nimeruumi seadeid (UC30)

Kasutades masin-masin liidest uuendab vastavate õigustega osapool nimeruumi seadeid. Uuendus rakendub koheselt.

Kasutuslool puudub lõppkasutaja kasutajaliides.

3.16 Kasutaja tuvastatakse (UC38)

Kasutaja tuvastatakse kas TARA või mõne muu välise lahenduse (näiteks eesti.ee aktiivne sessioon) abil.

Prototüüp

Vastavalt kokkuleppele ei ole kasutuslugu käesoleva projekti raames prototüübitud.

3.17 Kasutaja allkirjastab volituse (UC42)

Kasutaja allkirjastab antud volituse. Luuakse konteiner, milles on fail inimloetava volitusega (see saadakse konfiguratsioonis viidatud malli seose metainfoga täitmisel) ning fail, mis sisaldab lisatavat seost formaadis A:X:B. Kasutajal on enne allkirjastamist võimalik konteineri sisuga tutvuda. Allkirjastamise vahendi valik sõltub allkirjastamiseks kasutatava välise komponendi võimekusest.

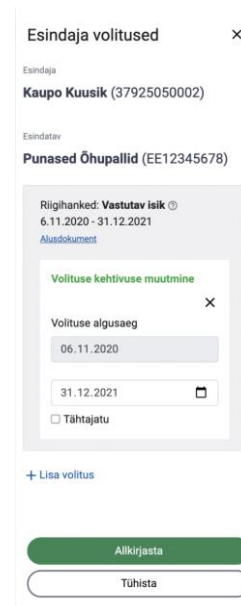
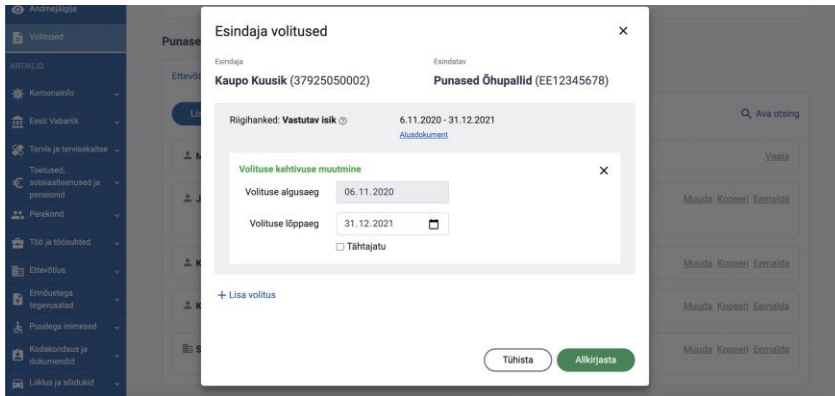
Kui kasutaja soovib lisada mitu volitust, millest osad vajavad allkirja ning teised mitte, lisatakse kõik volitused allkirjakonteinerisse ehk allkirja saavad kõik volitused.

Allkirjastamise kuva taustal jääb detailvaate modaalaken lahti, st et kui allkirjastamine katkestatakse või ebaõnnestub, on kasutajal võimalik jõuda eelnevasse olukorda, ilma et allkirjastamata muudatused kaotsi oleks läinud.

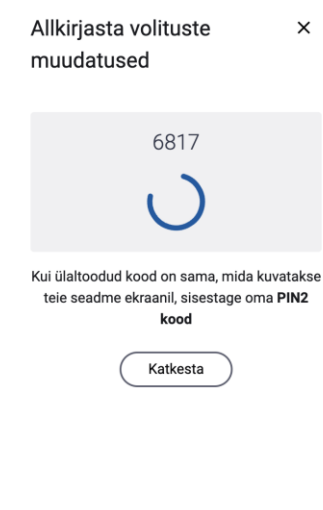
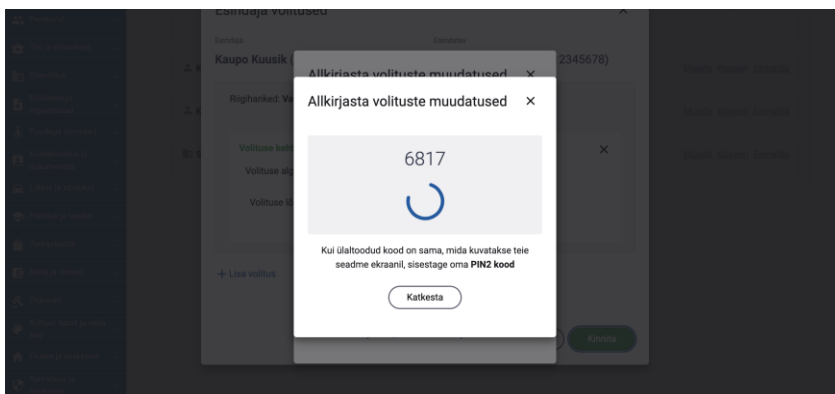
Peale allkirjastamist kuvatakse kasutajale volituste avalehel toimingute õnnestumise infoteadet (vt ka punkti 2.2).

Prototüüp

Volituse muutmise kuulub allkirjastamisele (kinnitamise nupp on „Allkirjasta“)

Toimub allkirjastamine

3.18 Kasutaja vaatab volituse aluseks olevat dokumenti (UC44)

Kasutaja laeb alla elektrooniliselt allkirjastatud volituse dokumendi, kui selline on konkreetse volitusega seotud. Dokument võib olla kas inim- ja masinloetavat dokumenti sisaldav standardne ASiC konteiner või x-tee päring koos kõigi allkirjadega.

Prototüüp

Esindaja volitused

Esindaja

Jüri Vaarikas (39211110000)

Esindatav

Punased Õhupallid (EE12345678)

Finants: Raamatupidaja ⓘ

6.11.2020 - Tähtajatu

[Alusdokument](#)

[Eemalda](#) [Muuda](#)

Esindaja volitused

Esindaja

Jüri Vaarikas (39211110000)

Esindatav

Punased Õhupallid (EE12345678)

Finants: Raamatupidaja ⓘ

6.11.2020 - Tähtajatu

[Alusdokument](#)

[Eemalda](#) [Muuda](#)

3.19 Roll aegub (UC45)

Taimeri alusel leitakse, et rolli kehtivuse lõpptähtaeg on saabunud ning roll ei ole enam aktiivne. Käivitatakse UC13 selleks soovi avaldanud kasutajate teavitamiseks.

Kasutuslool puudub lõppkasutaja kasutajaliides.

4. Sekundaarsed kasutuslood

4.1 Kasutaja muudab volituse kehtivusaega (UC 49)

Vajutades kas volituste avalehel või detailvaates nupule „Muuda“ avaneb kasutajal võimalus muuta volituse kehtivusaega. Kasutaja saab valida, kas määrab volitusele lõpptähtaja või valib tähtajatu volituse. Kalendri jaoks kasutatakse standardset eesti.ee rakenduses kasutusel olevat kalendrikomponenti.

Prototüüp

„Muuda“ nupp volituste avalehel

Kaupo Kuusik (37925050002)

Riigihanked: Vastutav isik ⓘ

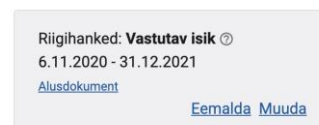
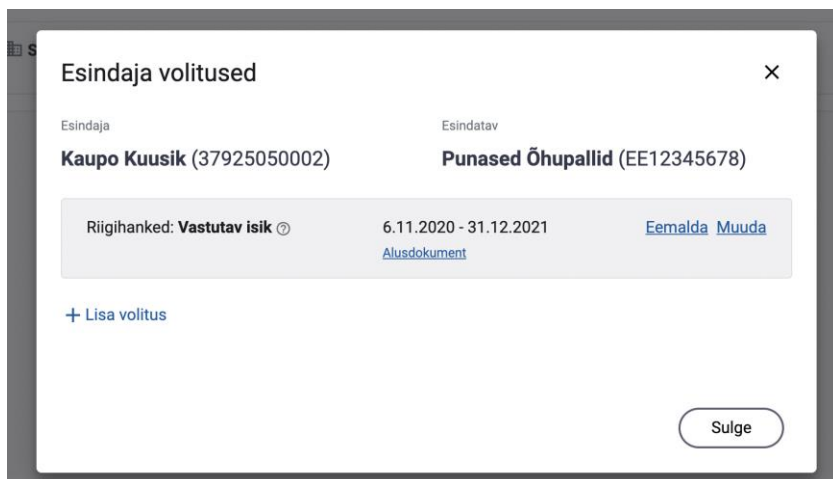
[Muuda](#) [Kopeeri](#) [Eemalda](#)

Kaupo Kuusik (37925050002)

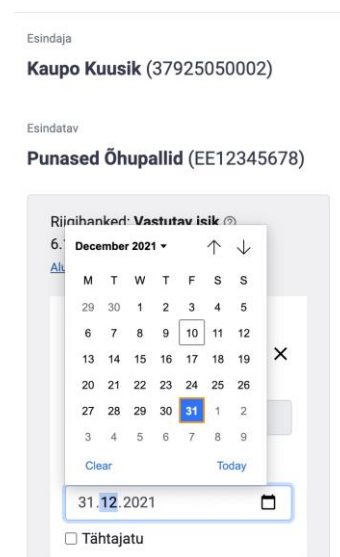
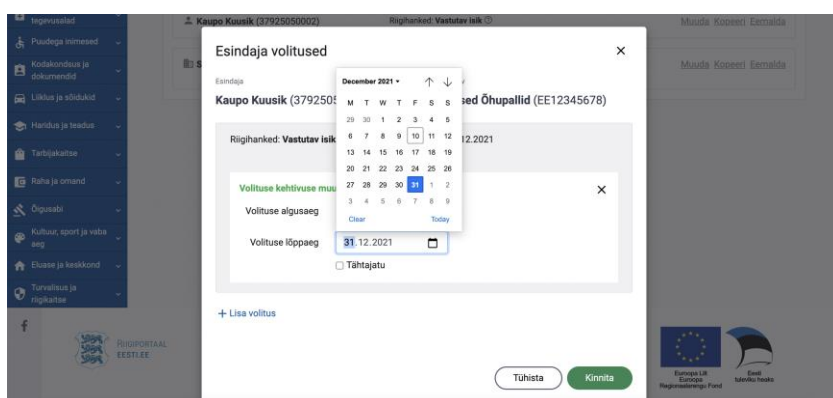
Riigihanked: Vastutav isik ⓘ

[Muuda](#) [Kopeeri](#) [Eemalda](#)

„Muuda nupp“ detailvaates

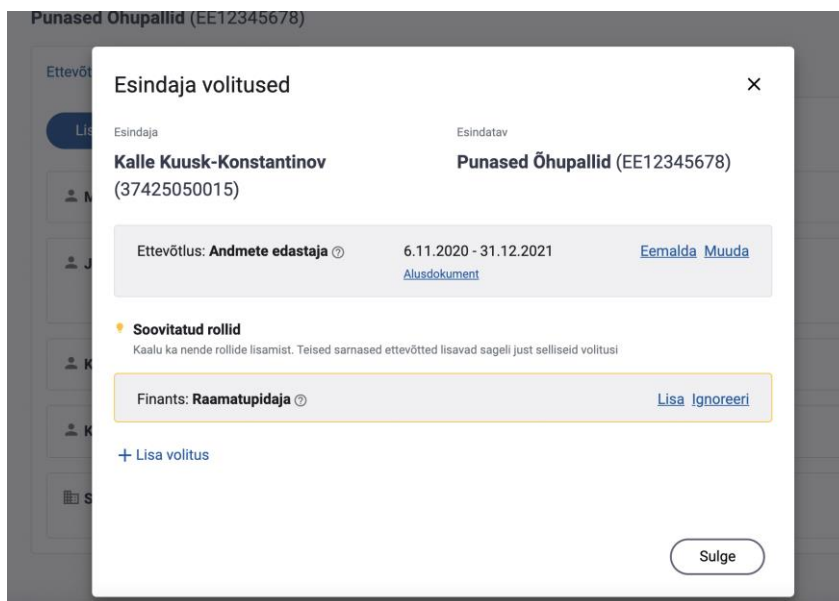
Volituse kehtivusaja muutmine

4.2 Kasutaja vaatab soovitusi järgmiste rollide lisamiseks (UC29)

Kasutajale kuvatakse varasemalt välja arvatud soovitused järgmiste rollide lisamiseks. Soovitusele vajutamisel käivitub uuesti kasutuslugu UC01.

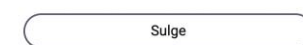
- Soovitused on kuvatud detailvaate modaalaknas:

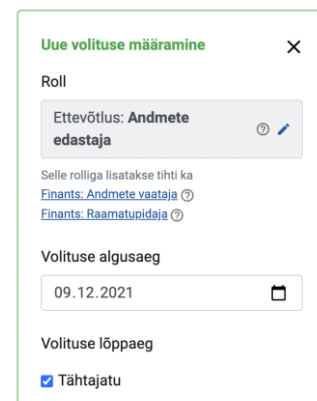
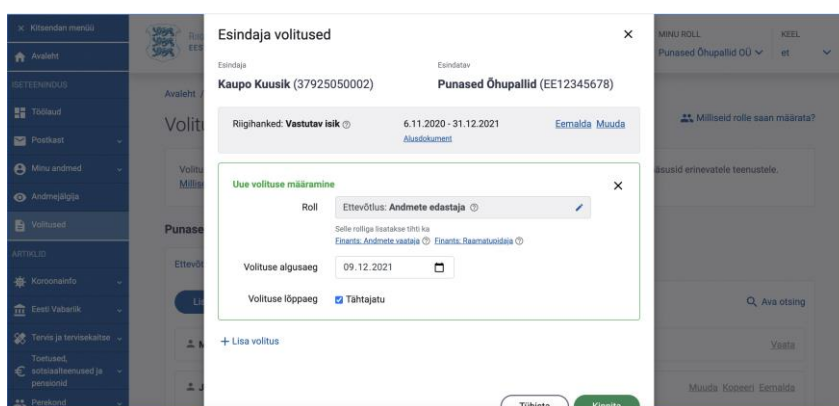
Soovitatud rollid
Kaalu ka nende rollide lisamist. Teised sarnased ettevõtted lisavad sageli just selliseid volitusi

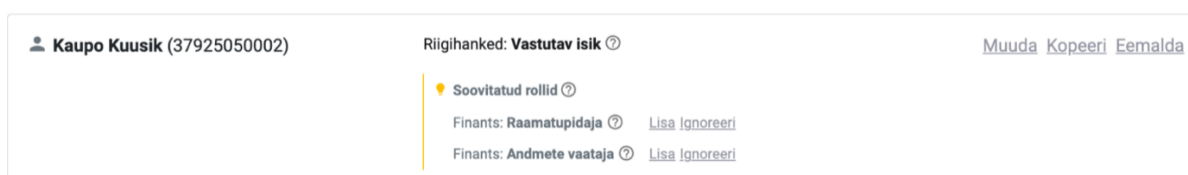
+ Lisa volitus

- Soovitus ilmub nähtavale siis, kui kasutaja on valinud ühe rolli.

- Soovitused on kuvatud volituste avalehel

Kuivõrd prototüübi testimine näitas, et volituste avalehel kasutas soovitude blokki ainult üks testija kümnest, siis eemaldati soovitud volituste avalehelt, et hoida avavaadet puhtama ja selgemana. Samas võib detailanalüüsi käigus kaaluda soovitude lahenduse uuesti testimist juba päris rollide kirjelduste ja soovitusalgortimidega. Uue volituse lisamine on piisavalt lihtne olukorras, kus kasutaja teab, mis rolli ta soovib lisada; soovitude eesmärk on aga mõnevõrra teine - anda kasutajale vihje, millist rolli veel kaaluda olukorras, kus kasutaja

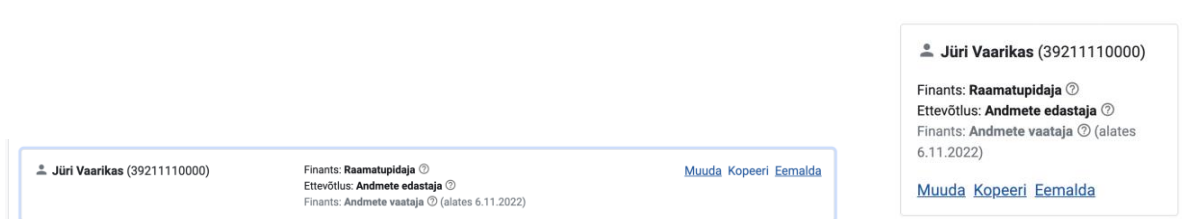
ei tea, mis rolli lisada (nn „ma ei tea, mida ma ei tea olukord“). Seda olukorda on aga pea võimatu testida prototüübi faasis eeldefineeritud stsenaariumitega. Soovituste väärtus hakkab ilmne ma realses elus ja väärtuse hindamiseks tuleks teostada testid reaalelu olukordade jälgimisega.

4.3 Kasutaja kopeerib isiku rollid (UC46)

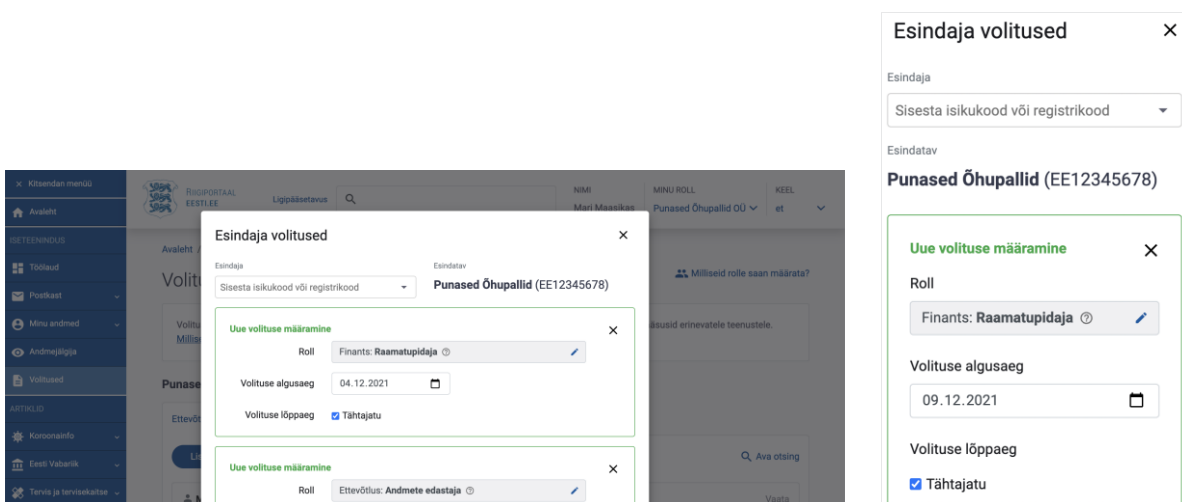
Kasutaja valib isiku, kelle rolle soovib ta kopeerida volituste avalehelt tegevusnupuga „Kopeeri“. Avanenud detailvaates on valitud isiku rollid eeltäidetud uue volituste määramise akendes. Kasutaja otsib isiku, kellele lisatakse kõik valitud isiku rollid. Kasutaja saab määrata uue isiku rollide kehtivuse algus- ja lõpukuupäeva.

Prototüüp

Tegevusnupp „Kopeeri“ volituste avalehel

Detailvaade

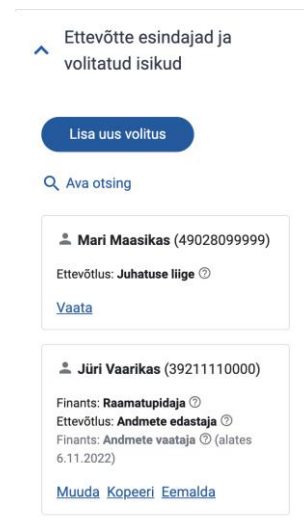
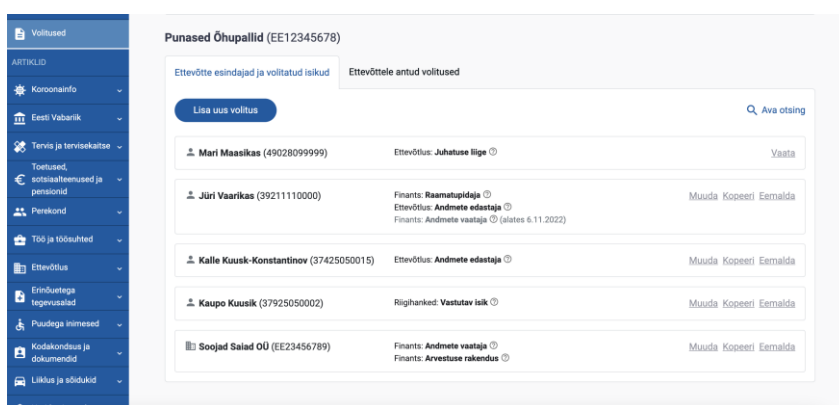

4.4 Kasutaja otsib volituste nimekirjast või filtreerib volituste nimekirja (UC50)

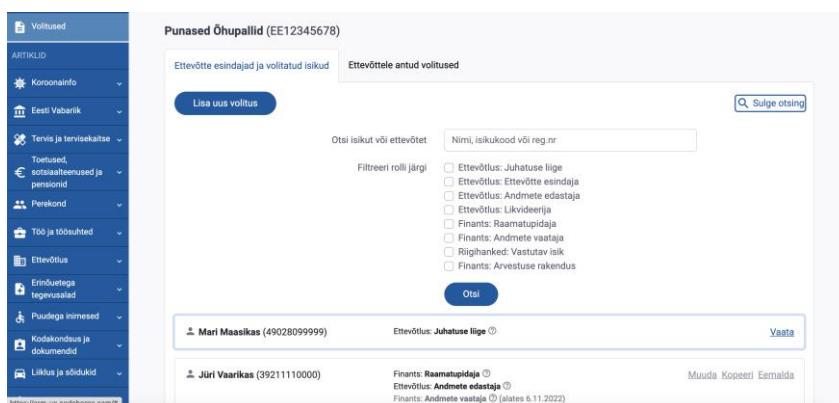
Kasutaja saab kasutada otsingut, et leida volituste avalehel volituste nimekirjast konkreetset isikut või kitsendada loetelu filtreerides nimekirja konkreetseid rolle valides.

Prototüüp

Otsing ja filtreering avanevad nupust „Ava otsing“

Otsing ja filtreering avatuna

4.5 Kasutaja loobub kõigist talle antud volitustest (UC48)

Kasutajal on kaks võimalust talle konkreetse isiku poolt antud kõikidest volitustest loobumiseks:

- 1) volituste avalehel saab kasutaja alगतada talle antud kõikide volituste eemaldamise tegevusnupuga „Loobu“. Detailvaates on seepeale kõik rollid eelmärgitud eemaldamisele ja kasutaja peab valiku kinnitama.
- 2) volituste avalehel saab kasutaja vajutada volitused andnud isiku kaardile, millega avaneb detailvaade, kus antud volituste nimekirja all on tegevusnupp „Loobu kõigist“. Sellele vajutades on kõik selle isiku antud volitused märgitud eemaldamisele ja kasutaja peab valiku kinnitama.

Mõlema variandiga eemaldatakse kõik seosed isikute vahel käivitades kasutuslugu UC10.

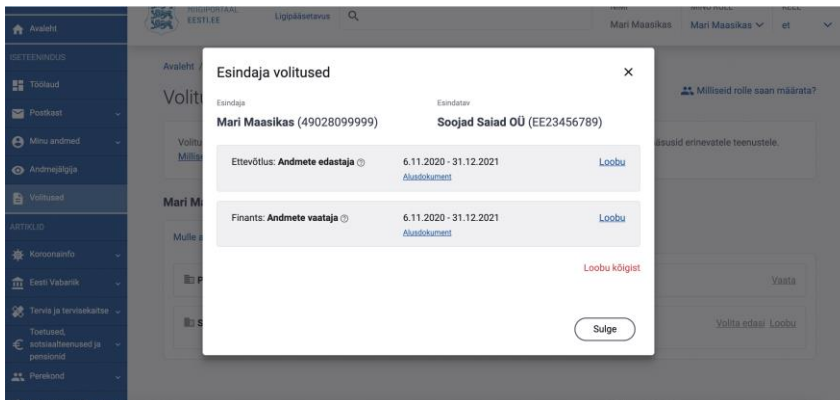
Prototüüp

Nupp „Loobu“ volituste avalehel

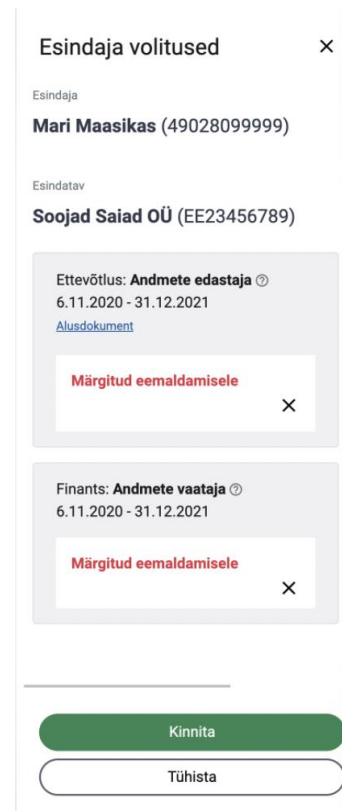
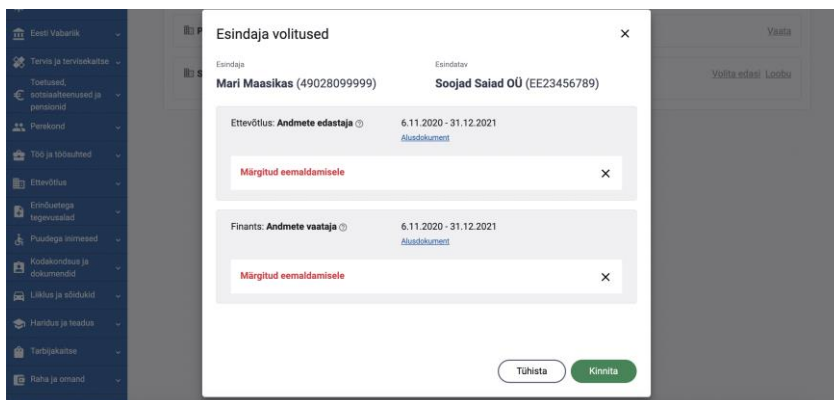
The image shows two screenshots of a web application interface. The left screenshot shows a user profile for 'Mari Maasikas (49028099999)' with a tab for 'Mulle antud volitused' (Permissions granted to me). It lists two permissions: 'Punased Õhupallid (EE12345678)' with role 'Juhatusel liige' and 'Soojad Saiad OÜ (EE23456789)' with role 'Andmete edastaja'. The right screenshot shows a detailed view of the 'Soojad Saiad OÜ' permission, with a 'Volita edasi' button and a 'Loobu' link.

Company Name	Company ID	Role	Action
Punased Õhupallid	EE12345678	Juhatusel liige	Vaata
Soojad Saiad OÜ	EE23456789	Andmete edastaja	Volita edasi, Loobu

Detailvaates on kuvatud „Loobu kõigist“

Detailvaates on kõik volitused märgitud eemaldamisele

4.6 Kasutaja eemaldab kõik teda esindava isiku volitused (UC16)

Kasutajal on kaks võimalust teda esindava isiku kõikide volituste eemaldamiseks:

- 3) volituste avalehel saab kasutaja algselt isiku kõikide volituste eemaldamise tegevusnupuga „Eemalda“. Detailvaates on seepeale kõik valitud isiku rollid eelmärgitud eemaldamisele ja kasutaja peab valiku kinnitama.
- 4) volituste avalehel saab kasutaja vajutada isiku kaardile, millega avaneb detailvaade, kus isiku volituste nimekirja all on tegevusnupp „Eemalda kõik“. Seepeale on kõik valitud isiku volitused märgitud eemaldamisele ja kasutaja peab valiku kinnitama.

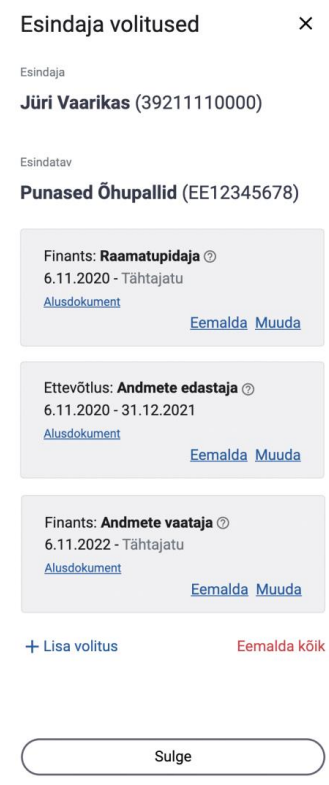
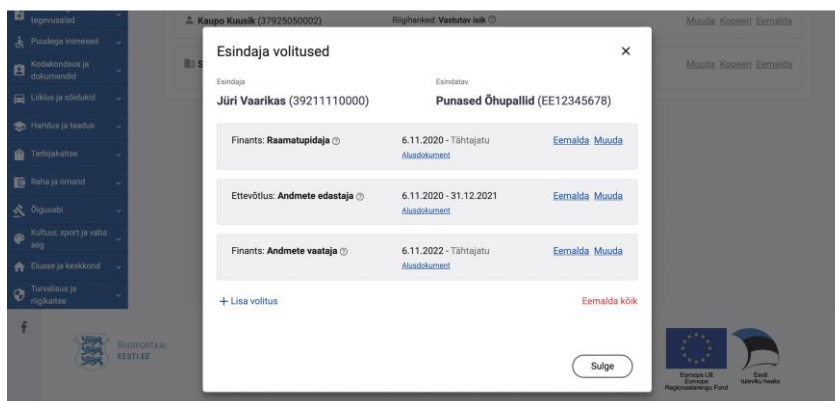
Mõlema variandiga eemaldatakse kõik seosed isikute vahel käivitades kasutuslugu UC12.

Prototüüp

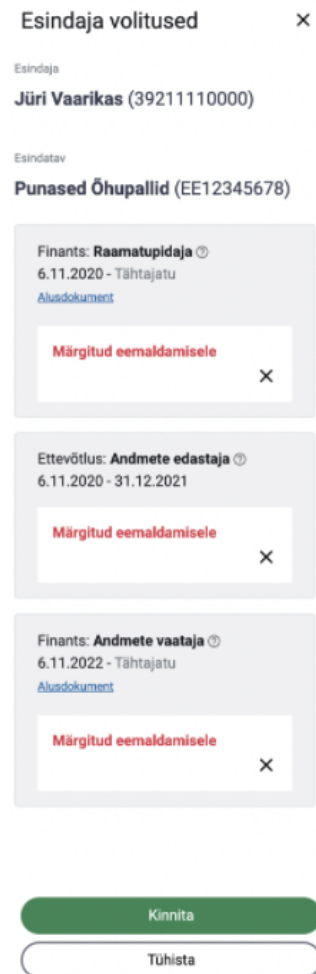
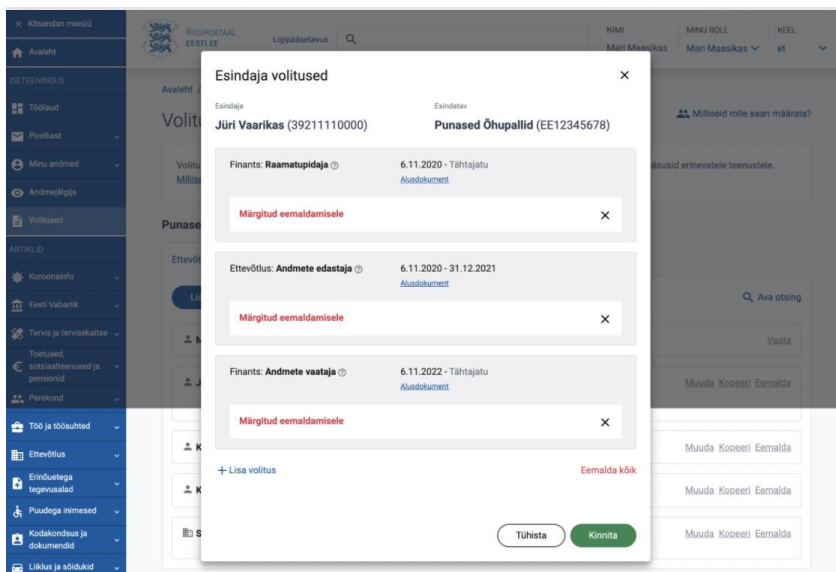
Tegevusnupp „Eemalda“ volituste avalehel

Tegevusnupp „Eemalda kõik“ detailvaates

Detailvaade (rollid märgitud eemaldamisele)

4.7 Kasutaja muudab kontaktandmeid (UC41)

Kasutaja seadistab telefoninumbri ja/või meiliaadressi, millele soovib saada teavitusi ning määrab, mis puhul soovib teavitusi saada. Antud kasutusloo kasutajaliides realiseeritakse eesti.ee veebirakenduses standardset olemasolevas kontaktandmete haldamise töövoos. Antud projekti ja prototüübi raames ei ole seda kasutuslugu prototüübitud.

4.8 Kasutaja teavitamine (UC13)

Kasutajat on võimalik teavitada nii rolli tekkimisel kui kadumisel mis iganes põhjusel ja teavitada võib kolme osapoolt: A, B ja seose tekitaja. Kasutatakse kas elektronposti või SMS sõnumeid. Antud kasutusloo kasutajaliides realiseeritakse eesti.ee veebirakenduses standardset olemasolevas kontaktandmete haldamise töövoos. Antud projekti ja prototüübi raames ei ole seda kasutuslugu prototüübitud.

4.9 Arvuta tuletatud rollid (UC20)

Süsteem arvutab lisaks üheselt määratud rollidele ka neist hulgatehete abil tuletatavad rollid.

Kasutuslool puudub lõppkasutaja kasutajaliides.

4.10 Lisa pääsuhooduse seos masinliidese kaudu (UC27)

Vastavate õigustega väline süsteem lisab masinliidese kaudu uue seose. Lisada saab ainult seoseid, millede kohta ei ole nõutud elektrooniliselt allkirjastatud dokumendi loomist kasutaja poolt.

Kasutuslool puudub lõppkasutaja kasutajaliides.

4.11 Arvuta soovitud (UC28)

Käivituna taimeri poolt arvutab süsteem igale konfiguratsioonis määratud rollile vastavad soovitud (st. kui kasutajal on olemas konkreetne roll, siis mis rollid tal suure tõenäosusega veel on).

Kasutuslool puudub lõppkasutaja kasutajaliides, seotud kasutuslugu UC29.

4.12 Eemalda pääsuhooduse seos masinliidese kaudu (UC33)

Vastavate õigustega väline süsteem eemaldab masinliidese kaudu konkreetse seose isikute vahel.

Kasutuslool puudub lõppkasutaja kasutajaliides.

4.13 Kasutaja lisab volituse läbi OAuth voo (UC36)

Vastavate õigustega väline süsteem suunab kasutaja standardse OAuth voo kaudu lisamaks konkreetset seost. Pärast seose lisamist suunatakse kasutaja tagasi lähtesüsteemi.

Antud kasutuslool kasutajaliides on integreeriva rakenduse spetsiifiline ja kasutab standardseid OAuth töövoosid. Kasutuslugu ei ole antud projekti raames prototüübitud.

4.14 Reageeri TõRi muutusele (UC37)

Kui töötamise registris on tuvastatud muutus töösuhtes isikute A ja B vahel ning samade isikute vahel eksisteerib mõni roll, teavitatakse rolli loonud isikut vajadusest rolli vajalikkust uuesti kaaluda.

Teavituste saatmiseks kasutatakse standardset teavituste saatmise lahendust. Kasutuslugu ei ole antud projekti raames prototüübitud.